

Halottak estéjén.

Sírón fuvall a metsző őszi szél,
Halkan susog a szomorfűz levél, —
Az élők búját sirja el amaz
S ez tán a holtak sorsáról regél? . . .
Halk susogása mintha mondaná,
A sír ölében nyugvók boldogok; —
Nehéz pályákat megfutva már
Ti sírlakók békén nyugodjatok!

Sötét szárnyán közelget el az éj,
Sötét az úr élő s halott között —
Ezernyi lámpa hint világot az
Elköltözöttek sírlaka fölött;
Szívetekben hön égett egykoron
A láng, mitől tán elhamvadtatok. . .
Vagy áldás volt reátok a halál?
Ti sírlakók békén nyugodjatok!

Rideg márványon megtörik a fény, —
Hideg kövön a könnyű nem tapad,
De horpadt sír felett zeng hő imát
Az árva és imája égbe hat . . .
A sírban egyenlők vagyunk s ki tán
Itt szenvedett — megszünvén a kínok —
Jutalma fenn. — Kik szenvedétek itt,
Ti sírlakók békén nyugodjatok!

Az éj sötétét künn a temetőn
Üzi ezernyi lámpafény tova,
— Egy fénysugár a szebb jövő egén, —
Ha megzendül a hívó harsona! —
Borongva járunk sirokok felett,
Egy évre tán nekünk is fellobog
A mécsfény . . . míg viszonttalálkozunk —
Ti sírlakók békén nyugodjatok!

R. M. Gy.

Egy házitánító emlékeiből.

— Igaz és mulatságos történet. —
(Folytatás.)

Az országutról végre egy árnyas hársfasorba fordultunk be. A lovak a puha homokos uton lassabban haladtak. — Az ott a kastély, mondá Baráczy, egy fehér, két kerek toronytól környezett épületre mutatva, mely a fasor végén állott.

A kastély órája épen kettőt ütött, midőn hintónk a hidon át az udvarba ért, melynek a nagy számban röpkedő galambok élénkséget kölesönöztek. A kocsis egyet rántott a gyeplőn s a két pej a recsegő kavicsuton, a kastély bejárata előtt megállt.

Az ajtó rögtön kinyílt s két sötétkék bérruhás inas, egy őszhaju öreg és egy fekete haju fiatal, jelent meg a küszöbön. Tisztelettel üdvözöltek bennünket, segítették leszállani, a fiatalabbik azután kérdé:

— Hol van a tanár ur bőröndje?

— A tanár urnak nincs bőröndje, felelt a kocsis.

— Később fog megérkezni, igazítá helyre a gazdatiszt.

Az öreg szolga kivette kezemből az utitáskát s mondá:

— Méltóztassék velem jőni.

Midőn a tágas folyosón haladtunk, eszembe jutott, hogy a gazdatisztól nem búcsúztam el. Tehát újra egy baklövés!

Vezetőm egy széles lépcsőn vezetett föl, azután megint egy másodikon, majd egy hosszú folyosón végig, melynek végében egy ajtót nyitott ki e szavakkal:

— Itt vannak szobái.

Az első szoba gyönyörű, izléses berendezése kápráztatólag hatott szemeimre: halványzöld szőnyegek, barna szövött bútörök, pompás aczélmetszetek széles arany rációkban, a pamlag felett a Sixtina Madonna, a kerek asztal egy tarka selyem takaróval letakarva, az ablakokról fehér mull-függönyök folytak alá, s a két ablak között, melyekből a park zöld lombu fáira nyílt kilátás, egy óriási tükör állt, mely Hámosy Antal házitánító alakját egy kopott fekete posztó öltözetben tükrözte vissza, úgy, hogy a nevezett házitánító magát rikító ellentétben látta elegáns környezetével. A szolga egy második ajtót nyitott ki s egy barátságos hálószoba lett láthatóvá: szürke szőnyegek, tarka függönyök, egy mosdóasztal márványlappal és elegáns mosdószerekkel, egy sötét mahagoni ágy, mely piros selyem takaróval volt befödve.

Az öreg szolga megjegyzé: — Tanár ur most átöltözködhettek — s az utolsó szót különösen hangsúlyozni látszott — egy negyed óra múlva eljövök, hogy ebédre hívjam.

Egyedül voltam s még egyszer szemlét tartottam szobáim pompája felett. Mily finom ágyiruha! Ily finom vászonnal szemben az én fehérneműm zsákvászonhoz hasonlított; szégyelnem kellend magamat, ha majd mosásba akarom adni. Egyáltalán szégyelnem kellett magamat, hogy ilyen ágyba feküdjem. Öltözködtem át, mondá az inas. Megmostam magam az illatos szappannal, megfésülködtem, lekeféltam ruhámat s begomboltam lityegő kabátomat. Ebből állott átöltözködésem. Azután megnéztem az aczélmetszeteket. E közben eszembe jutott, hogy az inasok távollétem alatt megvizsgálhatnák utitáskámat s megismerkedhetnének durva fehérneműmmel; jónak láttam tehát a táskát elzárni hálószobám almáriomjába.

Kopogtak ajtómon. Az öreg inas bejött: — Az uraság várja tanár urat a teremben.

A szívem erősen dobogott. A széles lépcsőn lementünk. Egy szárnyajtó föl pattan. Egy nagy világos teremben vagyok, melynek falait sötétpiros szőnyeg fűdi. Az ablaknál egy középtermetű ur áll, körülbelül ötvenes, szürkülő szakállal s egészen világos szürke öltözetben; vele szemben piros bársony karosszékből egy fehérbe öltözött urhölgy ül, sárgás halvány arcát fekete hajfonat koronázza; ölében egy képes-könyv van, melyet egy kedves, körülbelül tizenkét éves lányka, szintén fehér ruhában, nézeget. Középen egy második karosszékből egy csinos tízéves, sötétkék öltönyű fiúcska ül, ki kezében egy vadászkutyanak két első lábát tartva, az állattal cseveg; egy ablaknál fekete ruhában, égszínkék nyakendővel egy fiatal szőke leány áll s horgol.

Meghajtom magam a társaság előtt.

Az ur az ablaktól azonnal felém jó, kezét nyujt s így szól:

— Ah! Hámosy ur! Szép, hogy itt van! Itt találja együtt az egész családot. Nőm!

Ez összehuzza szemeit, mint rövidlátók szoktak tenni, s futó pillantást vet rám könnyed fejbólintással.

— Sikeri kisasszony, folytatá a báró, Alice leányom nevelőnője — ki a horgolással pillanatnyilag fölhagyva, főtül talpig méregetett engem — és ez kis fiam, Zsiga, kinek ön lesz a tanítója.

A fiucska azonnal elereszté a vadászkutya lábait, felém jött s önkényt kezét nyujtott.

Ez rögtön megnyeré részére szívemet.

— Remélem, mi jó barátok fogunk lenni; mondtam neki.

— Én is remélem, felele az apa. Zsiga engedelmes, szorgalmas és nem tehetség nélküli fiu, csak kissé széles. Eddig Sikeri kisasszony tanította, most azonban már a latinra, általában a gymnasiumi tanulmányra kerül a sor.

Mig a gróf velem beszélt, észrevettem, hogy a grófnő egy lorgnettet vett elő s engem főtől talpig méregetett, azután Sikeri kisasszonynyal egyetértő pillantást váltott.

Általellenünkben egy szárnyajtó nyílt ki; az őshaju inas megjelent a küszöbön s jelenté: — Tálalva van.

A gróf karját nyujtá a grófnőnek; Alice nevelőnőjéhez csatlakozott s a menetet én zártam be a kis gróffal.

Egy második, kék terembe léptünk, melynek közepén dúsan terített asztal pompázott ezüst és kristály étszerekkel és virággal. A gróf és a grófnő egymás mellett ült, nekem velök szemben a nevelőnő mellett jutott hely s az asztal alsó végén a kis gróf s a kis grófnő képeztek kedves vis-à-vist.

A finom asztalkendőket mindenki kibontotta. A gróf keresztet vetett, mi követtük s rövid imát mondtunk. Pompás, erőteljes barna leves volt előttünk, megvakva mindenféle finomra metélt zöldséggel. Súlyos ezüst kanalamat nem tudtam oly biztosan kezelni, mint előbbi ingyen-ebédeimmél a könnyű pakfong kanalat. De a leves kitűnő volt.

Az inas ezután egy palaczból sötét piros bort töltött a poharakba. Lopva a palaczk etiquettejére pillantottam s aranyos betűkben ezót olvastam: Bordeaux. A gróf poharával felém hajlott s mondá: — Egészségére igyunk, Hámosy ur, hogy házunknál jól találja magát.

Poharainkkal kocintottunk. Zavarodottan pillantottam a grófnőre, ki melltűjét, egy gyönyörű cameát, erősített ruhájához; de e pillanatban már Sikeri kisasszony, Alice és Zsiga kocintottak poharamhoz; azután a grófnő is már készen lett s poharát az enyim felé tartotta, mely reszketett kezemben s reszketve vándorolt ajkaimhoz. Azonban a sötétpiros bor sokkal kevésbé ízlett nekem, hogysem vártam volna: én azt hittem, hogy legalább is a homéri istenek nektárja lesz.

A leves után természetesen elvitték a tányérokot. Az inas marhahúst hordott körül ugorkával. Mídon a Sikeri kisasszony oldalánál megállott, azt hittem, hogy a tálal nekem nyujtja s ezüst villámmal ugyanazon szeletbe szurtam, melyet Sikeri kisasszony már villára vett. Az

inasnak egy mozdulata Sikeri kisasszony felé figyelmessé tett a baklövésre, melyet elkövettem. A villát visszahuztam, arczomba szökött a vér, s tekintetemet mereven tányéromra függesztettem. Az inas most baloldalomra jött s én elláttam tányéromat egy szelet marhahussal és egy ugorkával. Ez egy vastag, sima, husos ízé volt, mit én szerelmes pillantással bámultam. Az ugorka azonban egyáltalán nem látszott gyöngédségemet viszonzni; mert amint szét akartam vágni, az ángolna simaságu ízé tányéromról a terem közepére leugrott. És most megtörtént a hihetetlen, mi még ma is arczomba hajtja a vért: fölugrottam, a szökevény után futottam s kezemben visszahoztam tányéromra.

(Folytatása következik.)

Őszszel.

Lingg Hermann költeménye.

A fákról hulladoznak	Pataknál a virágok
A hervadt levelek;	Lehajtva fejüket,
Alá a hegytetőről	Lassacsán észrevétlen
Álmodva lépdelek.	Elvesztik éköket.

A felhők űzik egymást	Letűnt évek lebegnek
Az alkony fényiben,	Szél- s felhővel tova.
S eltűnnek, elenyésznek	Eltűnt bú... eltűnt élet...
Az éj sötétiben.	Elhangzott dal szava.

Csoportosan huzódik	A fát a szél megfosztja —
A bús vándor madár,	Mindegy az énnekem! —
Szebb táj felé sietve;	A napok álmok lesznek,
Az év végére jár.	S oda van örömem!

Szulik József.

Aki szavának áll.

— Beszély, —

(Vége.)

... Rövid idő óta a Harasztyékkal szemben lakó ügyvédnél új segéd dolgozott. Csinos s kellemes külsejű fiatal ember. Bár csak néhány nap óta tartózkodott * * *-ban, máris sok leányka szívét meghódította.

Klárka szivecskéje is hangosabban dobogott, ha a deli termetű fiatal embert látta. Viszont a bájos gyermek is szemet szurhatott az új szomszédnak, mert ő szintén gyakran át-áttekintgetett ablakából.

Addig foglalkoztak egymással, — addig nézett ő ide, ő meg oda, — míg egyszer csak érezni kezdték, hogy kimozdhatatlanul szeretik egymást. Személyesen is megismerkedtek. És egy napon már együtt is találjuk őket az egyszerű házikert lugasában. Vöröstalvy Andor — így hívták az ügyvédsegédet — szerelmet vallott Klárkának, s esküvések közt biztosították egymást, hogy egymás nélkül nem élhetnek.

... Mikor elérkezett a kézfogó napja, a Harasztyházban élénk sürgés-forgás volt. Haraszty alig győzte a megsaporított szolgaszemélyzetnek a sok parancsot osztogatni. Csak Klárkát nem lehetett sehohsem látni. Bezárkózott szobácskájába és keserves könyeket hullatott.

Nagyon különös volt a viselete néhány nap óta. Gyakran felkereste az egyszerű kertet, ahol szíve válasz-

tottjával kicserélték érzelmeiket. Lelki erőt merített a mosolygó égből, az illatos levegőből, a csalogányok dalaiból.

Félve nézett a percz elé, melyben az eskető pap egy sohsem ismert férfihoz csatolja. És ez csak azért fog történni, mert ő szegény?! Én istenem, nagy baj is a szegénység!

Különös viselete már Harasztynak is több ízben feltűnt. Azelőtt naphosszat körülte sürgött-forgott, vidáman csevegett és dalolgatott. Most a magányt kereste s órák hosszáig szobájába zárkózott.

Sirva találta atyja a kézfogó napjának reggelén is.

— Mi lelt? Miért vagy oly bús? — Kérdezte gyengéden. — Mit gondolnak majd felőled a vendégek, meg a vőlegényed, ha kézfogód napján így viseled magad?

— Tehát mégis férjhez kell mennem?

— Tán csak nem ellenkezel?

— Atyám, hallgasson meg! . . . Ne tegyen boldogtalanná . . . Istenben boldogult anyám emlékére kérem, ne kényszerítsen e házasságra.

— Gyermekek, mit jelentsenek szavaid? — Kérdezte csodálkozva Haraszty.

— Azt, hogy nem akarok Domszeghy Kálmán neijévé lenni, — válaszolt határozottan Kláríka.

— És miért nem?

— Mert őt nem ismerem, sohasem szerettem . . .

— Hm, majd megismerkedel vele, lesz rá elég alkalmad . . . Különböztetve szegény leány vagy, szegény leánynak nem szabad válogatni, szegény leány számára nem való a szerelem. Férjhez kell menned, hogy megélhess, hogy legyen támaszod, hogy vezetőd legyen, ha meg találod halni . . . Készülődjél; minden perczen itt lehetnek a vendégek, máris lépteket hallok.

Egy szolga lépett a szobába s levelet nyújtott át Harasztynak. Feltörvén a levelet, gyorsan átfutotta sorait.

A levél így szólt: »Kedves barátom! Szerettem volna, ha gyermekeink kézfogóját megtarthatjuk, — de ez egyelőre lehetetlen. Gondold csak, az a makrancos Kálmán gyerek hat hét előtt, midőn tudattam vele szándokainkat, kijelenté, hogy nem vesz nőül oly leányt, kit sohasem látott, annál kevésbbé szeret. Ez még nem volt elég. Miután kényszeríteni akartam, eltávozott hazulról s azóta híré se hallottam. De meghidd, mihelyt megtalálom, akárhogy huzalkodjék is, elviszem hozzátok; a többi aztán a te kis angyalkád dolga lesz. Maradok szerető barátod Domszeghy Gáspár.«

Ki volt boldogabb mint Kláríka, midőn atyja tudatára adta, hogy kézfogóját elhalasztják. Időt nyert, reményt táplált, hogy sorsa jobbra fordul. Feltette magában, inkább örökre vén leány marad, semmint Domszeghy Kálmán felesége legyen.

Ismerte atyját, s tudta, hogy Andortól még akkor is megtagadná kezét, ha vagyonos fiatal ember lenne, mivel adott szavát szentségnek tekinté.

Azonban Andor elhatározá, hogy megkéri Kláríka kezét.

Haraszty mitsem gyanítva ült szobája pamlagán s fujta pipája bodor füstjét. Az ajtón kopogtattak.

— Szabad! . . . Hozta isten, uramöcsémet, — szólt

barátságos hangon a belépő ügyvédsegédhez. — Nos, mivel lehetek szolgálatára?

Andor himezett-hámozott s csak nagy nehezen tudta kisütni, hogy hát ő voltaképen Haraszty uram kökényszemű lánykája kezét jött megkérni.

Haraszty uram majd hogy fel nem robbant mérgeben. Most világos lett előtte minden, s immár tudta okát annak, miért szabadkozott Klára a kézfogó ellen.

Tehát mást szeret! Néhány percnyi szünet után kissé haragosan szólt az izgatott fiatal emberhez:

— Ön leányomat feleségül kéri?

— Igen, uram! — válaszolt remegő hangon Andor.

— Szeretem lányát s ő viszonzozza érzelmeimet.

— Hja, de ebből majd nem tudnak megélni . . .

Látja barátom, ön szegény, a lányom nemkülönböztetve. Elég mindegyiköknek a maga nyomorusága. Aztán meg különben sem adhatnám önhöz a leányomat, mert őt már másnak ígértem.

Az ajtón újra kopogtattak s egy idős ur lépett a szobába.

— Hozott Isten, kedves barátom! — kiáltott az érkező vendég elé siető Haraszty. — Csakhogy eljöttél. A fiadat is magaddal hoztad? Hol van? Hadd ölelem a keblemre . . .

— Jaj, dehogyan hoztam, — vágott közbe Domszeghy, mert az érkező ő volt. — Még csak a híré se hallottam, amióta elhagyta házamat . . . De hol is lehet?

E szavai után körültekintett a szobában s észrevette Andort, ki mintegy kövé meredten állt.

— Ni, ni, szólt meglepetve. Hát az urfi is itt van?

— Gondold csak, a lányom kezét jött megkérni, — sugta Haraszty.

— Valóban?

— Valóban.

— Hisz akkor rendjén van minden!

— Rendjén?!

— No igen! . . . Ő az én makrancos Kálmán fiam.

— A fiad? . . . Ugyan ki hitte volna?!

Hat héttel később nagy ünnep volt a Haraszty-háznál. A bájos Kláríkanak örök hűséget esküdött Domszeghy Kálmán.

Az esketés után örömtől sugárzó arczczal lépett az ifju párhoz Domszeghy:

— Látjátok, gyermekeim, nem csak szép, de jó is, ha az ember szavatartó. Ernyei Károly.

TÁROZA.

Kath. vallásos költészetünk a jelen században.

Lásd Munkálatok. Kiadta a budapesti növekedékpapság magyar egyházi-
dalmi iskolája 1883.

(Vége)

Ami most már az egyes írók tárgyalását illeti, erről általában azt mondhatjuk, hogy »tüzbe felét«. Ne ijedjen meg tisztelt szerzőnk. Ő még azon korszakában van az életnek, amidőn jobban tudunk lelkesedni, mint itélmi. Szerzőnk ahol csak egy kis jó szándékot talál, már dicsér; sőt mert valaki vallásos költő volt, már lelkesedik érette s innen van, hogy ott is előnyöket képzel, ahol azok nincsenek; vagy oly dolgokat is dicsér, amelyek nem elő-

nyök. Bármily jelentéktelen költőnek, ha önálló kötetje van, közli összes költeményeinek tartalmát, de ezt is nem mindig rendszeresen, hanem amint jön s így találunk a többi között ilyen fura kapcsolatra is: »a korviszonyoknak megfelelőleg — allegorikai lepel alatt — kifejezést ad az elnyomott jobbagyság szomorú sorsának (A néger), s végre szívből fakadt hangon üdvözli a boldogságos Szület is (Salve Regina!)« [209. l. Sujánszky Antal]. A költő jellemzésének, hacsak nem egymagáról szól a monografia, nem ez a helyes módja, hanem az, hogy tisztába jöveink teljesen a költő érzés- és eszmekörével s a jellemzésben csak megjelöljük a főbb eszméket s érzéseket s rokonságuk szerint csoportosítjuk azokat, és arra törekszünk, hogy néhány de találó vonással domborítjuk ki a költő jellemét. Hibás eljárásának tulajdonítsa a szerző, hogy bármily részletesen mondja is el egyes költők költészetének tartalmát, az olvasó még sem fog magának az illetők költői egyéniségéről csak valamelyes képet is alkotni. Itt is lelkesedése vezette szerzőnk, hogy legalább mennyiséggel emelje költőjét; bár sokszor ép e részletezés mutatja ki legjobban, mennyire nem volt érdemes a költő e fáradságos munkára. E hibás eljárásból származik először a tárgyalás egyhangúsága, mely az olvasót kifárasztja; másodsor a tárgyalás aránytalansága, mert hisz a mennyiség nem áll mindig arányban a minőséggel; így aki sok rosszat írt, szerzőnk művében több helyet foglal el, mint aki kevesebbet, de jobbat adott.

Szerzőnk sokszor nem kritikus, hanem csak lelkes kath. olvasó, aki nem boncolni, hanem csak élvezni akarja a költőt, s kiemelni akarván vallásos költészetünket azon homályból, amelybe a közöny s elfogultság süllyesztette, ellenkező végtelmezik s nagyon könnyen osztogatja a dicséreteket.

Lázár Miklóst például a magyar egyházi költészet Horatiusának nevezi (286 l.). Nem tekintve azt, hogy e mondás már magában véve contradictio in terminis, anélkül, hogy valamit le akarnánk vonni Lázár Miklós költői érdemeiből, bátran mondhatjuk, hogy szerzőnk nagyon is merész ez összehasonlításban. Tulzott dicséretei sokszor nagyon is naivakká válnak, mint például ez: »Talabér János egyházi költészetünkben hasonlít a mezei pacsirtához, mely akkor zengi legszebb trilláit, mikor a rét egyszerű virágai közül a magasba emelkedik, hogy dicsérje Teremtőjét és Fenntartóját s megköszönje neki az iránta tanúsított jóságot s hogy egyszersmind dalával melegebb dobogásba hozza az emberek szívét s hasonló hálaadásra buzdítsa őket. (326 l.)« Ez annyival naivabb, mert közvetlenül ezelőtt rójjá meg Talabért, hogy nem tud felemelkedni s eszméi elmosódnak.

Költőinek bírálatában szerzőnk nem fektet elég súlyt a tartalom s alak közti összhangra, a nyelv kezelésére, a költői nyelvre, holott ezek is jelentékeny tényezők a költészetnek.

Különben szerzőnknek egyes költőinkről kifejezett véleményét nem bíráljuk s nem akarjuk megczáfolni, meg fog az változni idővel, ha elfogulatlanabb kritikus lesz. Most veszem észre, hogy kritikám talán már hosszúra is nyulik, azért sietek a még mondandókat összefoglalni.

Szerzőnk külön fejezetekben szól az énekköltészetéről és a fordításokról.

Az énekköltészet terén kiemeli Kovács Márkot és Tárkányit, mint akik s különösen az utóbbi énekes gyűjteményeikkel nagy szolgálatot tettek az egyháznak. Részletesen tárgyalja az egyházi ének reformjára czélzó régibb és újabb törekvéseket s e tekintetben szintén sok becses adatot gyűjtött össze.

A fordítások cz. szakasz, mely hasonlóképp nagy szorgalommal van összeállítva, fejezi be ugy az első, mint a második

időszak tárgyalását. Végre a lelkiismeretesen összeállított könyvezet nem utolsó érdeme szerzőnknek.

A munka stylusáról általában nem sok elismeréssel szólhatunk.

Nem hiányoznak a dagályos helyek, amelyek onnan származnak, hogy az író nem tudja lelkesedését mérsékelni, s ott is emelt hangon szól, ahol lassabban kellene beszélni; a sok dicséret, a folytonos pathos olyanforma hatást kelt lelkünkben — ha szerzőnk művét végiglapozzuk, mint mikor óraszámra vagy nap számra hallgattuk valakinek a lármáját.

Ez nem előnye a munkának. Irjunk lelkesen ahol kell, de ne erőltessük a pathost ott, ahol nem kell; vagyis iparkodjunk a tárgyhoz és tárgyszerűen szólni; így lesz stylusunk változatos, kellemes, mesterkéletlen.

Nyelvezete elég magyaros; szokatlanabb képzési szókkal, mesterségesebb idegenszerű mondat szerkezetekkel s mondatfűzésekkel nem találkozunk s ez dicséretére válik szerzőnknek.

Összefoglalva az eddig mondottakat, ismételtük azt, amit bírálatunk elején mondtunk: Szerzőnknek munkáját értékesé teszik a rendkívüli szorgalommal összegyűjtött adatok; de hiányai vannak, amelyeket el nem hallgathattunk. 252 lapon át tárgyalja a jelen század kath. vallásos költészetét, de tulajdonképp csak egyes költők halvány képét kapjuk, nem egy szerves egészet; a tárgyalás rendszertelensége, a mélyebb belátás hiánya, a lelkesedés tulcsapongása okozza azt, hogy a tárgyalásból sem a felkarolt időszak összes költészetének fejlődési menetével s szellemével, sem az egyes költők valóságos jellemével teljesen tisztába nem jöhetünk.

Tisztelt szerzőnk! fogadja elismerésünket lángbuzgalmáért s nagy szorgalmáért; fogadja jóakaró tanácsainkat jövőd munkálkodására nézve. Nem az szeret, tisztel és becsül, aki hizeleg; hanem az, aki szépen szemünkbe megmondja hibáinkat. Kísértse meg szerző az általunk kifejtett elvek szerint áldogozni munkáját s meg fogja látni: mennyit veszt munkája terjedelméből s mennyit nyer értékében!

Ószinte szívből kívánom, hogy szerzőnk szorgalmából s lankadatlan törekvéséből semmit se veszítsen s érdemeit újabb munkákkal növelje. E műve is derék munka. Nehéz feladat volt nagyrészt a folyóiratok s lapok hasábjairól az anyagot összegyűjteni! nem csodálhatjuk, ha szép reményű szerzőnk elfáradt s az összegyűjtött anyag elrendezésére már nem volt elég ereje s talán ideje sem. De: Macte! nova virtute!

Dr. Koltai Virgil.

A bírált mű szerzője nem Babik Imre, mint mult számunkban állott, hanem Babik József egri főmegyei papnövendék, a budapesti központi papnöveldeben.
Szerk.

RÖVID HIREK.

* Simor János bibornok hercegprímás ő eminenciája Esztergom fölszabadulásának kétszázados évfordulóján a város szegényei közt 300 forintot osztatott ki.

* Esztergom ős érseki városa nagy fényvel s méltóan ünnepelte meg vasárnap október 28-ikán, ama nagyfontosságú diadalnak kétszázéves fordulóját, mely váranak a törököktől való visszafoglalásában nyilvánult. A város föl volt lobogóva s ünnepies szint öltött. A vidékről tömegesen és körmenetben tódult be a falusi nép is, hogy résztvegyen az ünnepélyben. Az ezekre föl szaporodott tömeg a városháza elöl indult impozáns menetben, a bazilika felé. A menetet a diszmagyarba öltözött városkapitány vezette; utána ment a banderium, a város ősrégi zászlójával;

majd az összes iskolák növendékei lobogóikkal, a különféle egyletek zászlóikkal; a megyei és városi hatóságok; az egyházi személyek után végül az ezrekre menő néptömeg zárta be a menetet. A bazilikában maga a bibornok hercegprimás ő eminenciája pontifikált fényes segédlet mellett. Az óriási templom zsufolásig megtelt ájtatos hívekkel, kik valódi áhitattal hallgatták a biboros főpap magasztos predikációját, melyet ő eminenciája a hívekhez intézett. Az isteni tisztelet után a menet visszavonult a város-házára, hol az ünnepélyre vonatkozó alkalmi diszgyűlés tartott. Délután 1 óraker a főgymnasium díszes rajztermében a török uralomra vonatkozó régiségek kiállítását szemléltette meg a közönség. Este 8 óraker a vendéglőben 120 terítékű fényes bankett zárta be az ünnepélyt.

* **III. Béla király és neje antiochiai Anna földi maradványait,** melyek a Henszlmann által vezetett székesfehérvári ásátások alkalmával találtak meg, s melyek ideiglenesen a budavári Mátyás főtemplom sírboltjában voltak elhelyezve, legközelebb fogják véglegesen eltemetni a Mátyás-templom teljesen elkészült alsó kápolnájában. A közoktatási miniszter az áthelyezést intéző bizottságot legközelebb ki fogja nevezni.

* **A Kisfaludy-társaság** mult hó 28-ikán vasárnap tartott ülését Arany János emlékének szentelte. Szász Károly megnyitóbeszéde után Lévy József »Arany János emlékezete« című ódáját szavaltta, melyet Gyulai Pál emlékbészéde követett Arany János felett. Az ülést elnöki zárzó fejezte be. A teremben díszes közönség volt jelen.

* **Megtérés.** Gákován dr. Grün Simon községi orvos gyermekei, Flóra, Margit és Etelka, a napokban áttértek a keresztény hitre s Tormási Gábor plébános nagy ünnepélyességgel keresztelte meg a kath. anyaszentegyház kebelébe térteket.

* **Halálozás.** Gyurcsék János B.-Szűzről címzett madocsi apát, nyitrai székesegyházi olvasókanonok, a nyitrai püspöki papneveldeben a hittani és bölcsészeti tanfolyam pro-directora, hittudor, a budapesti k. m. tudományegyetem hittani karának bekebelezett tagja, zsinati vizsgáló stb. stb., érdem- és áldásdus élete 70-ik évében, a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után m. hó 26-án hosszas betegség után jobblétre szenderült. A boldogult hült tetemei mult hó 29-én, délelőtt 9 óraker tetették a nyitrai székesegyház sírboltjába a feltámadás reményében nyugalomra; az engesztelő sz.-mise-áldozatok pedig ugyanakkor lettek a nyitrai székesegyházban a Mindenhatóknak bemutatva. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **A Szent-Czeczília-egylet** az Egyesült-Államokban nagy virágzásnak indult. F. évi augusztus hó 21-23-ikán tartotta az egylet 9-ik nagygyűlését, mely igen látogatott volt s öt püspök volt jelen. * **A világ legnagyobb hidja.** Azon óriási hid, melyet az Edinburg melletti Firth és Forth tengerágon építenek, közeledik befejezése felé. Közepén két oszlop van $\frac{1}{2}$ mértföldnyi hosszú ívvel, ami eddig egyetlen a maga menében. A hidtest $\frac{1}{2}$ és $1 \frac{1}{4}$ hüvelyk vastag s 5-12 láb átmérőjű aczélesövekből készül, szintén csőalakban. A hidhoz szükséges anyagok 11,000 vasuti vonat terbét tennék ki. * **Francziaország** lakosainak száma 37,672,000 lélek. A gyarmatokon 6,320,000 alattvaló él.

* **Dr. Prucha** folsz. püspök Prágában meghalt s mult pénteken nagy ünnepélyességgel és a közönség élénk részvétele mellett temettetett el. * **Malossini Donat** tennői plébánost, (trieszti egyházmegye), mint a »Voce cattolica« írja, f. hó 27-ikén ülte 100-ik születésnapját. Malossini ép és egészséges és születése napján a szent misét is maga mutatta be az Urnak.

IRODALOM.

— **Előfizetési felhívás.** Több évi tapasztalataim nyomán, azon eszmére jutottam, hogy a külföldön oly nagy pártolásnak örvendő hason intenciójú vállalatok nyomán, a magyarországi kath. legényegyletek számára, melyek estélyeiken közmívelődési célból műkedvelői előadásokat is rendeznek, „**Katholikus legényegyleti színműtár**“ czimen vállalatot indítsak meg, melynek főczélja leend közrebocsátott színműveinek vallásossága által az ifjuság lelkiéletére épületesen hatni, s ezáltal a káros behatású színművek előadásától őket elvonni. Az általam időszakonként kiadandó színművek részben eredetiek, részben fordítások leendnek, s úgy intéztem, hogy minden nagyobb katolikus ünnep előtt (karácsony, husvét, pünkösöd) egy-egy ily vallásos színművet tartalmazó füzet jelenjen meg, mely az illető ünnepek alkalmával előadotván, azok méltó megünnepléséhez az ifjuság ez uton hozzájáruljon s a közönség izlését ez irányban is, lélekemelő vallásosságánál fogva, mindinkább nemesítse. Nem fogok ugyan kiválóan arra szoritkozni, hogy a vállalat csupán vallásos bibliai színműveket adjon, sőt feladatomul tűztem ki oly kisebb színművek közrebocsátását is, melyek a mai korban játszanak ugyan, de az erkölcsiség fogalmával ellenkezésben nem állandnak, s ennek folytán papnöveldekben, tanítóképezdekben, lyceumokban valamint minden más katolikus egyletben bátran előadhatók leendnek. Midőn tehát a vállalat első füzetében megjelenendő „**A betlehemi csillag**“ című énekes karácsonyi játékra előfizetési felhívásomat közrebocsátom, biztat azon remény, miszerint Magyarország katolikus legényegyleteinek főtiszt. elnökei és más intézeteknek t. eljárási, méltányolandják törekvésemet, s célom elérésében nemeslelkűleg támogatóm leendnek. A jelzett első füzet f. é. november hó közepén jelenik meg. Hogy az illető egyleteket a szerepkirás költségei- és fáradságától megkíméljem, e füzet árát annyira leszállítottam, hogy az több példányban megrendeltetvén, a szerepeket pótolni fogja. Előfizetési ára postai szétküldéssel füzetekint 40 kr. a zenerész (partitura) külön 2 frt, mely előfizetési összeget és iveket kérem hozzám (Budapest V. kerület Lipót-tér 9 sz. I. emelet), november 10-ig beküldeni. A tiszta jövedelem a budai kath. legényegylet tőkájének gyarapítására fog fordítottatni. Budapest, 1883. okt. 15-én. **Lehmann Ágoston**, budapest-lipótvárosi segédlelkész, a budai kath. legényegylet elnöke.

— **A »Havi Közöny«** oktoberi füzete a következő tartalommal jelent meg: Az Istenanya ünnepei az urjövetségben és a karácsonyi ldőben. — Sigillum sacramentalis confessionis. Közli: dr. Wolafka Nándor. (Folytatás.) — A legfölségebb Oltáriszentség kenyérszínének mugujításáról a szentségtartóban. Irta Dezső. (Folytatás.) — Hogyan tanítsuk a gyermekeket ájtatosan imádkozni? Kösterus után. — Murmuraciones in pastores. (Vége.) — Decretum de persolvendis officiis votivis in diebus ferialibus. — Revalidatio matrimonii. — A római congregatiók döntvényeiből. — Pápai constitutio szent Ferencz harmadik rendjének reformjáról. — Decreta S. Cong. Rituum. — Nősülési szabályzat a magy. kir. honvédség és a magy. kir. csendőrség részére. — A magy. kir. Curia döntvényeiből. — Irodalom. — Személyzeti hírek a püspöki megyékből. — A rajongók. Történeti regény. (Folytatás.)

— **Tetty Nándor** és társa könyvkereskedéséül azon értesítést nyertük, miszerint a Zollner Ev. János által kiadott és Talabér János által fordított egyházi beszédek 4 kötetét, melyeknek bolti ára eddig 12 frt 40 kr volt, — mig a fennmaradt, néhány példányból álló készlet tart — példányonként 8 frton szolgáltatja. A munka czime:

A kath. kereszténység az ő szt. cselekményeiben, időiben és helyiségeiben vagyis Egyházi beszédek a kath. vallás összes szertartásaival I. egyh. évfolyam Bevezetés. Az utolsó kenetig az egyházi rendtől a bucsujárásig 2 kötet. II. egyh. évfolyam Advent 1 vasárnapjától pünkösd után utolsó vasárnapig 2 kötet. Fölhívjuk rá a mélyen t. közönség becses figyelmét.

— „A kereszt diadala a félhold felett 1683-ban“ czim alatt, Esztergom felszabadulásának kétszázados évfordulója alkalmából érdekes történelmi mű jelent meg Esztergomban. A mű szerzője Sédá Ernő jeles és tudós írók, ki ezen alkalmi munkát a bibornok hercegprimás magas megbízásából írta. A diszesen kiállított, 38 oldalra terjedő, nagy 8-rét alaku füzet bolti ára 40 kr. Kapható a szerzőnél Esztergomban, érge int. is.

MINDENFÉLE.

Hány orvos van a világon? A párisi orvosi egyetem új épületében lajstromot fognak szerkeszteni, melybe be lesznek vezetve a világ fontosabb országaiban gyakorló összes orvosok. A lajstrom szerkesztése céljából tett előmunkálatok folytán kitűnt hogy a földön összesen 193.000 orvos működik; Amerikában van 65,000, Németországban és Ausztria-Magyarországban 32.000, Franciaországban 26.000 stb.

Egy oroszán évenként 75 nagyobb, 292 kisebb háziállatot ragad el, a mi 13,870 franknyi értéket képvisel. Az oroszán közepes élettartama 30 év, s így egy oroszán egész élete alatt

416,000 frankra rugó kárt tesz. — Algir, jelenleg 50 oroszán lakóhelye s így a sivatag e királyai évenként körülbelül 693,000 frankjába kerülnek a tartománynak. Magában Algir tartományban kevesebb oroszán lakik; Oranban majdnem teljesen elpusztultak.

HIRDETÉSEK.

Miseruhák és egyházi szerek

gyára.

Római katolikus ritisban.



Miseruhák, dalmatikák, pluviálék, albák, rochetek, zászlók, lobogók, Monstranzok, kelyhek, ciboriumok, füstölők, lámpák, gyertyatartók, chinapróba-ezüstből,

Pontificale-eszközök

a leggazdagabb szerelésig.

ZAMBACH és GAVORA

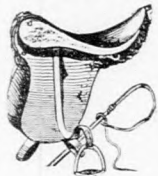
Budapest, vácz-utca 17. szám.

Ő Eminentiája a bibornok Magyarország Herceg Primásának szállítója.

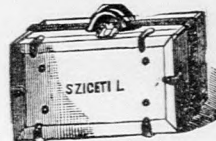
Megrendelések a legrövidebb idő alatt pontosan eszközöltetnek.

Nem tetsző tárgyak kicseréltetnek.

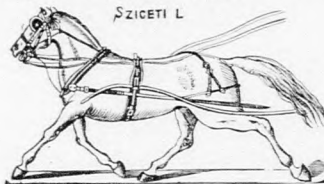
27-52



Szigeti Lajos szij- és nyereggyártó.



Ajánlja jól berendezett szijgyártó-üzletét, melyben minden a szijgyártói szakmába vágó cikkek a legjutányosabb áron jól elkészítve kaphatók. Kaphatók jó minőségű nyergek, utazó bőröndök, vadász- és utitáskák, különféle erős varrott szivar- és pénztárcák, hajtó- és lovagló ostorok, de különösen kocsió



lőszerszámok ezüst-, nickel-, packfong-, talmi-rez- és fekete veretékre, valamint erős igazhámok is nagy választékban. Finom angol lópokróczok, takarók, angol lógyógyeszek, Nemecsek és Tarsa-féle bőrkenőcs, bőrlakk, vereték tisztító valamint istálló-szerek jutányos áron szerezhetők meg.

Minden e szakmába vágó javítások elfogadtatnak s vidéki megrendelések levél által a legpontosabban kiszolgáltatnak.

(8-10)

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Üzleti helyiség: Budapest, VIII. ker., Muzem-körut 10. a nemz. muzeum mellett.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek-gyára, harang- és ércöntőde,

Budapest, Rottenbiller-utca 66. szám,

ajánlja a magas episcopatus, egyházatyák és gondnokoknak régennálló és legújabbban a korszellem igényeinek mindenképen megfelelőleg berendezett, hazánk legnagyobb

harangöntődjét

jó csengésű, zenészeti összhangu harang-csoportok és egyes harangok készítésére legfinomabb ércből.

Különösen figyelmeztet, a magas kormány által szabadalmazott vaskoronáira, és minden dörszöletől ment tengelygyaira, melyek által a harangok forgathatók, ennél fogva a megrepedéstől óva vannak, könnyen lödithetők: a haranglábat nem rázkódatták, egyszersmind a hang teljes kiterjedését, mélységét és a orony szilárdságát lehetősitik.

Külsővetések és képes árlapok kívánatra díjmentesen küldetnek.



Szegény és gazdag

mindenki sissen bevásárolni!

Az Ischia borzasztó szerencsétlensége

mint.

Feltűnő olcsóság, majdnem ingyen!

A gyári Consortiumtól, melynek eddigi gyári telepe az Ischia szigetén lévén, a következő fel-

hatalmazást vettem, mely által indítva ezermegát a nagy közönségnek nemcsak érzéki érlelő-

Schiller L. Sz. Fehérvárot

szőlői, v. fehérített, rumb, volt most

Vidéki rendelvények gyorsan és pontosan eszközöltetnek, a consortium megfizetja

Usonagolás ingyen.

Müller Max & Co. küldött 125 volt most

150 matróznadrág-kelméknek * 15

325 vg. kintű min. dobl bar-

245 vg. jó mosható ruha és

150 vg. tisztá fel. simor barchet

98 vg. fin. feh. piquet barchet

150 vg. kintű min. dobl bar-

250 vg. sima és kockás lustró

500 vg. legnehez bübör japán

150 vg. sűrű Satin merovuljeit

50 vg. nehéz chevott ruhának

95 vg. Staphanie velowé kelme

vagy leg. gyapolatlasz Satén

250 vg. jó mosható kanavász 26

350 vg. jó minőségű gyolcs 28 rf

250 vg. 29 rrf valódi len törlő-

390 vg. 29 rrf nehéz Voralbergi

600 vg. 30 rrf valódi rumb.

320 vg. 29 rrf legfin. fehér patent

250 vg. 30 rrf legfin. elegans

3000 vg. 30 rrf legnehez valódi len,

legj. min. hazai, legnehez.

2500 dr. 7/4 nagys. téli burkoló

3060 dr. 7/4 nagys. legfin. angol

legúj. mint. 7.50 3.25

5000 dr. 7/4 nagys. legnehez dobl

plaid kendő nélkülözhetlen

minden bőlgynek. 11. 3.95

5000 dr. 7/4 nags. legfin. gyaplu

kendő. csak 1.35

250 vg. 7/4 széles posztó (damen-

tuch) sima és kockás leg-

újabb. rfe -83

3000 dr. kis posztó ruha eleg.

diszáve dr. 2.50 1.12

5000 dr. legfin. elegans. díszített

nagy posztó alsó ruha díjja 4.50 1.45

A teflizi egyesült szövőle gyár.

10000 pr. val. kezi kötött magas

női téli gyapot harisnya pr. csak

10000 pr. val. kezi kötött férfi

harisnya. pr. -35

500 dr. kötött alsó ing, alsó mad-

rag, hölgyek és uraknak nagy

terítőzött, hűtés ellen. díjja csak

-95

Budapesti butor-ipartársulat advertisement with image of a cabinet and text describing services and prices.

Belföldi Asztalos Kárpitos Butor-Készítőmények advertisement with image of a cabinet and text describing services and prices.

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: Ágoston Antal.

Budapest, 1883. Nyomatott az Athenaeum r. társ. nyomdájában (Ferenczik-tere Athenaeum-épület).